

ПИК и БЛИЦ в периода септември-ноември 2015 г.

Орлин Спасов (Фондация „Медийна демокрация“)

София, 30.11.2015

Вниманието към информационния сайт ПИК и към информационната агенция БЛИЦ се дължи, от една страна, на честото споменаване на двете онлайн издания като източник на език на омраза от респондентите на дълбочинните интервюта, проведени в рамките на проекта „От предразсъдъци към нетърпимост: обхват и превенция на езика на омразата в България“. От друга страна, наблюдаваните от екипа зони на генериране на език на омраза (януари-август 2015) показаха, че БЛИЦ често се отличава като източник на този вид реч. Сега мониторингът добавя и ПИК към своя обхват на наблюдение и продължава с проследяването на БЛИЦ.

Мониторингът върху двете издания включва и периода на официалната кампания за местни избори 2015 г. Изборът на времевата рамка за наблюдение не е случаен. По време на кампанията ПИК и БЛИЦ са изключително активни политически. Те поляризират отношението си към политическите партии и към политиците, като езикът на омраза често играе ролята на ключов инструмент при конструирането на това противопоставяне.

Тематичните ядра, около които се наблюдава засилена употреба на език на омраза в двете издания, са многобройни, както и отделните регистрирани случаи.

Зони на концентрирана употреба на език на омраза

1. Роми

Примери:

Безобразна гавра! Цигани изнасилиха куче, пуснаха го да обикаля окървавено из улиците. Цялото дебело черво на четириногото се показвало през ануса, твърди очевидка (Заглавие) (ПИК, 04.10.2015 г.).

„Хвърковатите чети“ от мургани наши събратя нападали чужденци, влезли нелегално у нас и под дулата на оръжията, ги принуждавали да им предадат всичките си пари и ценности. Това е най-новата мода в ромския бандитизъм. (БЛИЦ, 11.10.2015 г.).

Това е пореден пример за наличието на желание на въпросния етнос да се интегрира, за „правилната“ и „толерантна“ политика на целия държавен апарат към въпросните маймуни и как прекрасно се отразява на овцете (електората)... (из „Сигнал на Ангел Джамбазки“) (ПИК, 19.10.2015 г.).

Онзи ден някакъв цингой, пишман лидер на махленска партийка, заплаши по телефона репортерката Вероника от Нова телевизия. (...)

Сега ли се сетихте, че мангалите плашат, кълнат, бият? (ПИК, 23.10.2015 г.).

БГ цигани се правят на сирийци в Норвегия! Мургавите „бежанци“ се надяват да получат статут и свързаните с него облаги (БЛИЦ, 08.10.2015 г.).

2. Бежанци и мигранти

Примери:

Тълпи от бежанци пълзят като термити през сърбо-хърватската граница (Заглавие)(ПИК, 19.11.2015 г.).

Само така ще покажем на Европа и на враждебно настроените пришълци, че християнска България ще я има още поне 13 века”, завършва Мария Календерска (Из „Открито писмо на Мария Календерска) (БЛИЦ, 16.10.2015 г.).

Сериозен геноцид над животинския свят извършват имигрантите в София. Наблюдателни столичани алармираха, че чуждоземците са свършили парите, с които планирали да избягат към Германия, и в момента се спасяват от глад с градската фауна. В района на Женския пазар, наричан още малкия Багдад, вече не се мяркат никакви животни. Ни птица, нито четириногло, всичко се оглозгва до кокал (...). Преди две вечери се прибирал и в една от градинките забелязал няколко мургави бежанци да въртят на шиш чеверме от куче (ПИК, 01.11.2015 г.).

Словенски кмет побесня: Това не са бежанци, а диви орди - пикаят и се ат, където спят (Заглавие) (БЛИЦ, 21.10.2015 г.).

Освирепели бежанци устройоха погром под прозорците на Меркел (Заглавие) (БЛИЦ, 30.11.2015 г.).

3. Неправителствени организации, граждански движения

Примери:

Идиоти, правете му сметката, ако обвините в убийство героя-граничар Вълкан! Този път народът ще ви помете (Заглавие).

Прокурори, либералки, грантаджии, джобни генералчета, гноми, изтрещели костовисти, соросоиди, протестъри, глобалисти, космополити, хуманисти и сие

обаче този път трябва да са наясно: ако случайно се объркат да обвинят официално в убийство Вълкан, доблестен българин и баща, прошка няма да има. Народът ще ги помете с цялата им еврокоректност барабар. Да му правят сметката! (ПИК, 17.10.2015 г.).

Публикуваме тази снимка на вниманието на националните предатели от "Протестна мрежа", Български хелзинкски комитет, партия ДСБ и по-специално джобния "генерал" Атанас Атанасов, "Икономедиа" и всички либерални грантаджии, зинали с цяло гърло срещу граничаря Вълкан Хамбарлиев (ПИК, 17.10.2015 г.).

Москва скочи на Сорос! Гони фондовете му от страната - опасни са! Ние какво чакаме?! (Заглавие) (ПИК, 30.11.2015 г.).

4. Други медии и журналисти

Примери:

Палачите са сайтът „Медиапул“ и група индивиди, обезумели от страст за власт (...) Тъпата секира Паунова е оттеглена и вече като автор е посочен [Mediapool.bg](http://mediapool.bg). (...) Екзекутор беше сайтът „Медиапул“ и в частност един от щатните му палачи - Полина Паунова (БЛИЦ, 27.11.2015 г.).

Вместо 30 сребърника, 300 бона за Кака Цона. Нова тв вече е филиал на „Америка за България“ Честито на новите Юди и национални предатели! (Заглавие) (ПИК, 28.09.2015 г.).

Източник: <http://pik.bg/вместо-30-сребърника-300-бона-за-кака-цона-нова-тв-вече-е-филиал-на-америка-за-българия-news407247.html>

5. Сексуална ориентация

Примери:

Помак гей сее СПИН из Родопите (Заглавие) (ПИК, 12.10.2015 г.).

Варсанов нападна Мустафа: Не обичам гейове и турците, те са ни таковали толкова години (Заглавие) (БЛИЦ, 04.10.2015 г.).

Би Ти Ви - телевизията на преврата. Рада Дълбоката и Христо Иванов в паника, че ПИК разкри как ще свалят Борисов (Заглавие) (ПИК, 29.11.2015 г.).

Източник: <http://pik.bg/би-ти-ви---телевизията-на-преврата-рада-дълбоката-и-христо-иванов-в-паника-че-пик-разкри-к- news443836.html>

6. Други рискови зони

Заедно с ключовите полета на концентрация на език на омраза в ПИК и БЛИЦ, подобни изразни средства често влизат в употреба и във връзка с други теми, разработвани от двете медии. Сред тях се открояват коментари за ролята на президента, за важни европейски политики, свързани най-вече с бежанците, за действия на САЩ, за криминални новини, свързани с битовата и организираната престъпност и др.

* * *

Необходимо уточнение при даването на подобни примери е, че твърде често границата между категориите обида и клеветата, от една страна, и език на омраза, от друга, е заличена. Езиковите средства и в двата случая (когато „мишената“ е отделна личност или е обществена група) обикновено са идентични. В този смисъл разграничаването между категориите е по-скоро „външно“, то минава през законовите разлики в дефинирането и третирането на обидата, клеветата и езика на омразата, т.е. основно през адресата, към когото е насочен изказът.

Изводи

Примерите за използване на език на омраза в ПИК и БЛИЦ през наблюдавания период са изключително много. Тук представяме само малка част от тях, за да не ги тиражираме отново.

Характерно за ПИК и БЛИЦ е, че твърде често езикът на омраза е използван в самите заглавия на материалите. За агресивния език се търси силна, ударна позиция. Така той постепенно се превръща в основополагаща част от цялостната политика на двете издания. Честотата и интензивността на употребата му позволява да се каже, че ПИК и БЛИЦ са медии на езика на омразата, епицентър на използването му в българското публично пространство (заедно с още няколко булевардни издания, излизащи на хартия). Интензивността на тази реч тук е по-висока от тази в партийните телевизии „Алфа“ и СКАТ.

В ПИК изключително важна роля за тази езикова политика имат текстовете на Недялко Недялков, собственик на медията. В неговите коментари, публикувани редовно в сайта, използването на език на омраза е нормализирано до рутинност. Този стил на езиково поведение на собственика по-нататък се възпроизвежда като ролеви модел за цялото издание.

Търсенето на поводи за използване на език на омраза в БЛИЦ и в ПИК се илюстрира добре от редовното препечатване на материали от други медии, съдържащи подобна реторика. Сред тях обикновено са вестниците „Шоу“, „Телеграф“, „Монитор“ и др. Нерядко се публикуват и коментари, направени във Фейсбук (включително и на представители на националистически формации). Така двете издания постоянно добавят към собствения си репертоар на омраза заемки от други източници или „обогатяват“ препечатаната информация със средствата на агресивна реторика.

Както в „Алфа“ и в СКАТ, в ПИК и БЛИЦ езикът на омраза не е само част от идеологическия арсенал на редакциите, но и важен аспект на комерсиалните им тактики на пазара. В България езикът на омразата улеснява продажбата на медийно съдържание. Той има същата пазарна стойност като сензацията, инсинуацията, клюките и небалансираната информация. Той е част от брутализирането на зрелището, произвеждано от немалко български медии.

Заедно с това в ПИК и в БЛИЦ езикът на омраза е продукт на техните лични борби с други медии и с политически противници. Агресивната реч е маркер за небалансираност и големият ѝ обем превръща двете издания в едни от най-малко уравновесените при представяне на информация и коментари. През 2015 г. ПИК и БЛИЦ допринасят много за ново разгаряне на медийните войни в България. Двете издания крайно небалансирано извършват обслужване на ГЕРБ, на други властови институции и на определени бизнес кръгове с формиране на мнение в тяхна подкрепа, докато в същото време атакуват със залпове от език на омраза Реформаторския блок, президента, институциите на гражданското общество, правозащитните организации и т.н. Налице е честа подмяна на аргумента с директен израз на омраза. Но омразата сама по себе си не може да бъде аргумент. Тази стратегия на съзнателна и подкрепена с използване на агресивни езикови средства небалансираност е особено рискована в контекста на избори. Тя ожесточава и огрубява борбата за формиране на мнение в публиката, а оттук и цялата политическа публичност.

Още по трудно за приемане е използването на език на омраза срещу различни уязвими малцинствени групи, както и срещу бежанците и мигрантите. Производството на страхове обслужва ПИК и БЛИЦ по същия начин, по който това се случва в „Алфа“ и в СКАТ. В крайна сметка езикът на омраза сближава медиите, които го използват. Благодарение на споделената реторика, техният идеологически профил постепенно става много сходен.

Високото ниво на интензивност на езика на омраза в някои случаи, специално в ПИК, кулминира в заплахи и предупреждения за разправа. Като цяло езиковата агресия е насочена срещу политическата коректност, толерантността, солидарността и емпатията към уязвимите малцинства и групи.

Характерна особеност на ПИК и БЛИЦ е отсъствието на модерирание на читателските мнения. По правило наличието на модерирание и придържането към определени етични стандарти при публикуването на мнения, изказани от публиката, се възприема като знак за качество на медията. Липсата на модерирание в двете издания отваря широко пространство за допълнително навлизане на език на омраза в сайтовете им. Много от читателите просто следват езиковия модел, зададен от редакциите, и го възпроизвеждат в коментарите си. Това също е вид „педагогика“, но с обратен знак.

Езиковата стратегия на ПИК и БЛИЦ не е самотна. През последните години много медии постепенно ерозират публичния дискурс, насищайки го с враждебна и агресивна реторика. Политиците на свой ред имат принос за тези развития. Честото публично използване от тяхна страна на всекидневен език, „обогатен“ с ниски стилови регистри или направо с език на омраза, е предпоставка за паралелното му разгръщане в медиите. Езикът на омраза по правило е „нисък“, снижаваш. В крайна сметка той снижава до дъно и културата на медиите.

Този текст е част от „Медиите и езикът на омразата (септември-ноември 2015)“ – доклад на Фондация „Медийна демокрация“ в рамките на проект „От предразсъдъци към нетърпимост: обхват и превенция на езика на омразата в България“.

Този текст е създаден с финансовата подкрепа на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия Механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на текста се носи от Фондация „Медийна демокрация“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този текст отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.